

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัญญัติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้า
หอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการ
สาธารณสุขที่ 17 และ 18

ชื่อและนามสกุล นางปภัสวรรณ จันทวงศ์

แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล

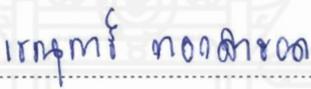
สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

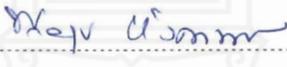
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร. เรณูการ์ ทองคำรอด
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พูลสุข หิงคานนท์
3. รองศาสตราจารย์ ดร. สุภมาส อังสุโชติ

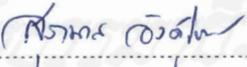
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เรณูการ์ ทองคำรอด)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พูลสุข หิงคานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุภมาส อังสุโชติ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18
ผู้วิจัย นางปัทมวรรณ จันทร์ทวงศ์ **รหัสนักศึกษา** 2515100580 **ปริญญา** พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) อาจารย์ ดร. เรณุการ์ ทองคำรอด
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. พูลสุข หิงกานนท์ (3) รองศาสตราจารย์ ดร. สุภมาส อังสุโชติ
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย (2) ปัจจัยในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย และ (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18

ประชากรที่ศึกษาเป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามสถานการณ์ ซึ่งแบบสอบถามส่วนที่ 3 มีค่าความเที่ยงของการวัดโดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ 0.65 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18 มีพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามหลักจริยธรรมโดยรวมเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่กำหนดในระดับมากที่สุด (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และ (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน โดยมีสัมประสิทธิ์พยากรณ์ร้อยละ 3.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ พฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรม หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป

Thesis title: Factors Influencing Ethical Decision Making Behavior of Head Nurses at Regional and General Hospitals, Public Health Inspection Region 17 and 18

Researcher: Mrs. Papasawan Juntawong; **ID:** 2515100580;

Degree: Master of Nursing Science (Nursing Administration);

Thesis advisors: (1) Dr. Renukar Thongkhamrod;

(2) Dr. Poonsuk Hingkanont, Associate Professor; (3) Dr. Supamas Aungsuchoti,

Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The purposes of this descriptive research were: (1) to explore the ethical decision-making behaviors of head nurses, (2) to find factors relating to ethical decision-making of head nurses, and (3) to investigate factors influencing ethical decision-making behavior of head nurses at region and general hospitals of public health inspection region 17 and 18.

The population comprised 225 head nurses who worked for regional and general hospitals in public health inspection region 17 and 18. Three sets of questionnaires covering personal data, factors influencing ethical decision-making data, and ethical decision-making behaviors were used as research tools. They were tested for reliability and validity. The Kuder - Richardson method (KR-20) reliability coefficient of the third set was 0.65. The statistical devices used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression.

The findings were as follows. (1) Head nurses at regional and general hospitals of public health inspection region 17 and 18 rated their ethical decision-making behaviors at the highest level. (2) The working environment factor mostly related to the ethical decision - making of head nurses. (3) The working environment factor significantly influenced ethical decision making behavior of head nurses at regional and general hospitals in public health inspection region 17 and 18 at 3.9% ($p < .05$)

Keywords: Ethical decision-making behavior, Head nurses, Regional hospitals, General hospital

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.เรณูการ์ ทองคำรอด รองศาสตราจารย์ ดร.พุดสุข หิงคานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภมาส อังสุโชติ ที่กรุณาเสียสละให้ข้อคิด คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่อาจารย์มอบให้ตลอดระยะเวลาการดำเนินการของวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ ภิญ โยภาสกุล ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถามและให้ข้อมูลแนะนำปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลอ่างทองและโรงพยาบาลชัยนาท ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18 ทั้ง 11 แห่งที่กรุณาอนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามให้กับผู้วิจัย

วิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จมิได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลรุ่น 4 และเจ้าหน้าที่สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดเวลาการศึกษาของผู้วิจัย

ขอบคุณบุคคลในครอบครัวของผู้วิจัยที่ห่วงใยสนับสนุนให้กำลังใจเป็นอย่างดีและขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดาและมารดาที่รักและห่วงใยลูกมาตลอดชีวิตที่ทำให้ผู้วิจัยมาถึงวันนี้ได้ คุณค่าและประโยชน์ใดๆที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว บิดา มารดา ครอบครัวและคณาจารย์สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเป็นกำลังใจตลอดมา

ปลั่งสุวรรณ จันทวงศ์

มกราคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม.....	16
การตัดสินใจเชิงจริยธรรม.....	21
พฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามหลักจริยธรรม.....	25
ปัจจัยในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม.....	29
ข้อกำหนดทางจริยธรรมที่เป็นแนวปฏิบัติในวิชาชีพการพยาบาล.....	34
บทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	36
โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป.....	41
เขตตรวจราชการ.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากร.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มประชากร.....	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และ โรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการ สาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการตัดสินใจเชิง จริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาล ทั่วไปเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	60
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การแจกแจงความถี่และร้อยละของปัจจัย ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	61
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านการมีแบบอย่าง ปัจจัยด้านการมีที่ปรึกษาทางด้านจริยธรรมและ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานกับพฤติกรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	62

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ระหว่างปัจจัยด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านการมีแบบอย่าง ปัจจัยด้านการมีที่ปรึกษาทางด้านจริยธรรมและ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานกับพฤติกรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	65
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปการวิจัย.....	67
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	89
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	90
ข เอกสารรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	92
ค ตัวอย่างหนังสือขอเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	94
ง ตัวอย่างหนังสือขอตกลงเครื่องมือและเก็บข้อมูล.....	97
จ แบบสอบถาม.....	104
ฉ ตารางแสดงจำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ที่ตอบ ถูก-ผิด ในการตัดสินใจ เชิงจริยธรรมรายชื่อตามสถานการณ์.....	118
ประวัติผู้วิจัย.....	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	49
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และ โรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส แผนกที่ปฏิบัติงาน สถานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง หัวหน้าหอผู้ป่วยและวุฒิการศึกษาสูงสุด ของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	58
ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ของพฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ในแต่ละด้านของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และ โรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	60
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของปัจจัยในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของ หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	61
ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ปัจจัยด้านประสบการณ์ปัจจัยด้านการมีแบบอย่าง ปัจจัยด้านการมีที่ปรึกษาทางด้านจริยธรรมและ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานกับพฤติกรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	63
ตารางที่ 4.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการศึกษาและ การฝึกอบรม ปัจจัยด้านประสบการณ์ ปัจจัยด้านการมีแบบอย่าง ปัจจัยด้านการมีที่ปรึกษาทางด้านจริยธรรม และปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อมในการทำงานกับพฤติกรรมการตัดสินใจ เชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และ โรงพยาบาลทั่วไปเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 และ 18	65

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 6

